HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שית זונה ונצורת לב: הרחלים יוצאות כבולות: מאי כבולות [א]שמכבלין אליה שלהן למטה כדי שלא יעלו עליהן הזכרים מאי משמע דהאי כבול לישנא דלא עביד פירי הוא דכתיב [1]מה הערים [האלה] אשר נתת לי אחי ויקרא [א](להן) ארץ כבול עד היום הזה מאי ארץ כבול א"ר הונא שהיו בה בני אדם שמכובלין בכסף ובזהב אמר ליה רבא אי הכי היינו דכתיב [ב][2](כי לא) ישרו בעיניו מפני שמכובלין בכסף ובזהב לא ישרו בעיניו אמר ליה אין כיון דעתירי ומפנקי לא עבדי עבידתא רב נחמן בר יצחק אמר ארץ חומטון היתה ואמאי קרי לה כבול דמשתרגא בה כרעא עד כבלא ואמרי אינשי ארעא מכבלא דלא עבד פירי: כבונות: מאי כבונות [ב]שמכבנין אותו למילת [ג]כדתנן שאת כצמר לבן [ד]מאי צמר לבן אמר רב ביבי בר אביי כצמר נקי בן יומו שמכבנין אותו למילת: והעזים יוצאות צרורות: איתמר רב אמר [ג]הלכה כר' יהודה ושמואל אמר הלכה כר' יוסי ואיכא דמתני להא שמעתא באפי נפשיה רב אמר ליבש מותר ולא לחלב ושמואל אמר אחד זה ואחד זה אסור ואיכא דמתני לה אהא עזים יוצאות צרורות ליבש אבל לא לחלב משום ר' יהודה בן בתירא אמרו כך הלכה אבל מי מפיס איזו ליבש ואיזו לחלב ומתוך שאין מכירים אחד זה ואחד זה אסור אמר שמואל ואמרי לה אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יהודה בן בתירא כי אתא רבין אמר ר"י הלכה כת"ק:

מתני' ובמה אינה יוצאה לא יצא גמל במטולטלת לא עקוד ולא רגול וכן שאר כל הבהמות [ד]לא יקשור גמלים זה בזה וימשוך אבל מכנים חבלים לתוך ידו וימשוך ובלבד שלא יכרוך:

גמ' תנא [ה]לא יצא הגמל במטולטלת הקשורה לו בזנבו אבל יוצא הוא במטולטלת הקשורה בזנבו ובחוטרתו אמר רבה בר רב הונא יוצא הגמל במטולטלת הקשורה לה בשילייתה: לא [ו]עקוד ולא רגול: א"ר יהודה [ה]עקוד עקידת יד ורגל כיצחק בן אברהם רגול שלא יכוף ידו על גבי זרועו ויקשור מיתיבי עקוד שתי ידים ושתי רגלים רגול שלא יכוף ידו על גבי זרועו ויקשור הוא דאמר כי האי תנא דתניא עקוד עקידת יד ורגל או שתי ידים ושתי רגלים רגול שלא יכוף ידו ע"ג זרועו ויקשור ואכתי לא דמי בשלמא רישא וסיפא ניחא מציעתא קשיא אלא הוא דאמר כי האי תנא עקוד עקידת יד ורגל כיצחק בן אברהם רגול שלא יכוף ידו על גבי זרועו ויקשור: ולא יקשור גמלים: מאי טעמא אמר רב אשי משום דמיחזי [ו]כמאן דאזיל לחינגא: אבל מכנים: אמר רב אשי לא שנו אלא לענין כלאים כלאים דמאי אילימא כלאים דאדם והתנן [ז]אדם [ז]מותר עם כולם לחרוש ולמשוך אלא כלאים דחבלים [ח]והתניא [ט]התוכף [ח]תכיפה אחת אינה חיבור לעולם כלאים דחבלים והכי קאמר ובלבד שלא יכרוך ויקשור אמר שמואל [ט]ובלבד שלא יצא [חבל] מתחת ידו טפח והא תנא דבי שמואל טפחיים אמר אביי השתא דאמר שמואל טפח ותנא דבי שמואל [י]טפחיים שמואל [י]הלכה למעשה אתא לאשמעינן

והתניא

שית זונה. נוטריקון דשחוזות: **שית.** בית הבשת: **שכבולין.** לשון כבלי ברזל. קשורה: **ויקרא להם.** בעשרים ושתים עיר שנתן שלמה לחירם משתעי קרא: **מכובלין.** מעוטפין ומקושרין: **עבידתא.** אנגריא של מלך: **חומטון.** מלחה ומתבקעת: **דמשתרגא בה כרעא.** טובעת בה הרגל: **עד כבלא.** פרק התחתון שקורין קויל"ה: **שמכבנין.** קושרין בגד סביבו ᵒביום שנולד שאמרו נקי ומשמר לצמרו שלא יטנף: **למילת.** לעשות מצמרו כלי מילת (מ): **מכבנין.** על שעושין כמין קרסי מתכת לחבר הבגד כמו תנתן כבינתי לבתי (גיטין דף טו.) נושק"א בלע"ז: **באנפי נפשה.** ולא אפלוגתא דמתני': **ואיכא דמתני.** להא דשמואל אהא: **כך הלכה.** דליבש מותר ולחלב אסור: **אבל מי מפיס.** מי מטיל גורל ומבחין איזו ליבש ואיזו לחלב והרואה אותם צרורות ליבש אומר לחלב הוא ואתי למישרי תרווייהו: **כת"ק.** דמתני' דשרי בתרווייהו: **מתני' מטולטלת.** י"מ פושל"א שתחת זנבו וי"מ מרדעת והאחרון נראה בעיני דאי רצועה שתחת הזנב קשורה ומחוברת לסרגא ואיך תפול וטעמא דמתני' משום שמא תפול ומייתי לה הוא: **לא עקוד ולא רגול.** מפרשינן בגמ' שעוקדים ידיהם עם רגליהם בכבלים שלא יברחו: **ולא יקשור גמלים זו לזו וימשוך.** האחד כדמפרש בגמרא: **ובלבד שלא יכרוך.** החבלים בכרך אחד ובגמרא מפרש טעמא: **גמ' בזנבו ובחוטרתו.** דכיון דקשורה בשניהם לא נפלה: **חוטרתו.** חלדרוב"א שיש לכל גמלים על גביהם: **בשלייתה.** דכיון דכאיב לא מנתחא ליה. ול"נ מטולטלת כר קטן מלא מוכין נותנין לו תחת הזנב כדי שלא תשחית הרצועה הבשר לפי שהמשוי שעל גבה כשהגמל יורד מכביד ויורד כלפי צוארה אלא שהרצועה מעכבתו: **יד ורגל.** אחד מן הידים ואחד מן הרגלים כופל ביחד: **יד על גב זרוע.** אחד מידיו כופף כלפי מעלה וקושר כדי שלא יהו לו אלא ג' רגלים לברוח: **שתי ידים.** כאחד או שתי רגלים כאחד: **ואכתי לא דמי.** האי תנא לדרב יהודה: **רישא וסיפא ניחא.** כדרב יהודה אבל מציעתא דקתני או שתי ידים או שתי רגלים קשיא לדרב יהודה דלא קרי עקוד אלא יד ורגל כיצחק בן אברהם דכתיב (בראשית כב) ויעקד כפף ידיו ורגליו לאחוריו וקשר יד ורגל יחד ונפשט צוארו לאחוריו: **לחינגא.** לשוק למוכרם. חינגא ע"ש שסובבין את השוק מחולות מחולות עגולות של בני אדם: **לענין כלאים שנו.** האי שלא יכרוך דמתני' לא שייך ביה איסור שבת אלא משום כלאים אסר ליה כדמפרש ואזיל: ט) **כלאים דחבלים.** שיש בהן חבלי צמר וחבלי פשתן וכי כריך להו הוו כלאים וידו מתחממת באחיזתן וקסבר ᵒדבר שאין מתכוין אסור: **אי נימא כלאים דאדם.** דכי כריך להן סביבות ידו נמצא קשור עם הגמלים ופעמים שהן מושכין שום דבר ונמצא אדם וגמל מנהיגין יחד: **והתנן אדם מותר עם כולם.** עם כל הבהמות לחרוש ולמשוך שלא אסרה תורה אלא שני מיני בהמה יחד כגון שור וחמור ומשנה זו במסכת כלאים: **התוכף.** בגדי צמר ופשתים: **בתכיפה אחת.** כגון ע"י מחט פעם אחת או שקשר קשר אחד: **אינו חיבור.** דכתיב (דברים כב) יחדו לא אסרה התורה אלא חבור יפה המתקיים: כריכה וקשירה בשתי תכיפות: **שלא יצא חבל.** לאו שהחבל לא יצא מתחת ידו טפח דדמי כמי שנושאו בידו ולא מתחזי שהיא מאפסר הגמלים: **שמואל.** דאמר טפח לאו לאורויי הלכה למעשה אתא לאשמעינן דהבא לימלך לפנינו אמרינן ליה טפח שלא להקל באיסורין ומיהו עד טפחיים ליכא איסור:

והתניא

עד כבלא. מפרש ר"י עד השוק כדאמר בפ' במה אשה (לקמן דף סג:) בירית באחת כבלים בשתים שמניחין הכבלים בשוק:

רב אמר ליבש מותר כו'. וא"ת [א] לימא מר הלכה כמר [ב] וי"ל משום ᵒדאיכא דמפכי להו לתנאי [ג] (ס):

הלכה כר' יהודה בן בתירא. הא דנקט ר' יהודה בן בתירה ולא נקט ר' יוסי משום דבמקום שאין עושין כלל אלא כדי ליבש שרי ר' יהודה בן בתירא דלא שייך התם מי מפיס ור' יוסי אוסר משום דילמא נפיל: ר"ת גריס

אמר רב הלכה כת"ק ושמואל אמר כו' וכן כי אתא רבין א"ר יוחנן הלכה כתנא קמא. ואתי שפיר איכא דמתני לה לדרב ושמואל דלעיל אהא:

והתנן אדם מותר עם כולם לחרוש ולמשוך. וא"ת אפי' יהא אדם נמי אסור [ד] תקשה דמאי כלאים שייך הכא כיון שאינו מושך בעגלה ובקרון דהא בשבת איירי [ה] ואין לומר דאסור להנהיג בכלאים אפי' לא ימשוך שום דבר דאם כן יהא אסור להוליך ולהזיז ממקומו שור פסולי המוקדשין דחשיב [ו] כשני מינים כדאמרי' בפרק בתרא דמכות (דף כב.) המנהיג בשור פסולי המוקדשין לוקה גוף אחד הוא ועשאו הכתוב שני גופים וי"ל דה"ק אילימא כלאים דאדם והא דקתני ובלבד שלא יכרוך בחול קאמר [ז] כדאוקימנא [ח] לעיל (פ"ב דף כג:) [ט] ולא בשמן שריפה דאיירי ביו"ט [י] ומיירי שמושכין שום דבר אי נמי י"ל [יא] דחשיב משיכה מה שנושאים שניהם את החבלים [יב]:

מאי

מסורת הש"ס

א) [צ"ל להם], ב) [צ"ל ולא], ג) שבועות ה: נגעים פ"א מ"א, ד) [שבועות ו:], ה) [תמיד לא:], ו) [ביצה לג.], ז) כלאים פ"ח מ"ו [ב"ק נד:], ח) [צ"ל והתנן], ט) כלאים פ"ט מ"י [יבמות ה: מנחות לט.], י) [ביצה כט:], כ) [ברכות כב. ושם נסמן], ל) [יעב"ץ מה"ז], מ) [עי' רש"י יחזקאל כז יח וצמר צחר], נ) [צ"ל אחר ד"ה והתנן], ס) [וע' תוספות מנחות ל: ד"ה ולימא],

עין משפט נר מצוה

לא א ב ג מיי' פ"כ מהל' שבת הלכה יב סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שה סעיף ו:

לב ד מיי' שם הלכה ט טוש"ע שם סעי' טו:

לג ה מיי' שם הלכה י טוש"ע שם סעיף יג:

לד ו מיי' שם טוש"ע שם סעיף יד:

לה ז מיי' פ"ט מהל' כלאים הלכה יו"ד סמג לאוין רפ"ג טוש"ע י"ד סי' רצז סעיף טו:

לו ח מיי' פ"י מהל' כלאים הלכה כד סמג לאוין רפג טוש"ע י"ד סי' ש' סעיף ג:

לז ט מיי' פ"כ מהל' שבת הלכה ט סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' ש"ה סעיף טז:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה שמכבנין וכו' ביום שנולד. עי' רש"י יחזקאל כז יח: שם ד"ה כלאים דחבלים וכו' דבר שאין מתכוין אסור. עי' לקמן קמ ע"א ברש"י ד"ה אבל נוטל: תוס' ד"ה רב אמר וכו' דאיכא דמפכי להו לתנאי. כעין זה מגילה לב ע"א:

תורה אור השלם

1 וַיֹּאמֶר מָה הֶעָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר נָתַתָּה לִּי אָחִי וַיִּקְרָא לָהֶם אֶרֶץ כָּבוּל עַד הַיּוֹם הַזֶּה: מלכים א ט יג

2 וַיֵּצֵא חִירָם מִצֹּר לִרְאוֹת אֶת הֶעָרִים אֲשֶׁר נָתַן לוֹ שְׁלֹמֹה וְלֹא יָשְׁרוּ בְּעֵינָיו: מלכים א ט יב

מוסף רש"י

בן יומו. ביום הולדו (שבועות ו:). **שמכבנין אותו למילת.** כמו (גיטין יד:) תנתן כבנתי לבתי, פרמוי"ל, והוא בית נפש שקורין נושק"א, שמחברין בו פתיחות פי החלוק, כך כשנולד הכבש והאם לוחכתו אין צמרו נקי באותו יום, והרוצה להכניעו למילת עושה לכבש מעטה עור ומכבנו עליו שלא יתפרד ונמצא הצמר מכוסה כל הימים (שבועות ו:). **לחינגא.** מחול, ועל שם שבני אדם סובבים והולכים בשוק כעין סובבות במחולות, קרו ליה חינגא (ביצה לג.). **התוכף תכיפה אחת.** תופר תחיבה אחת (מנחות לט.) פוינ"ט, שתוחב תחיבה אחת במחט וחיבר כלאים בגד צמר ובגד פשתים יחד, אינו חיבור בפחות משתי תכיפות, דהכי כתיב יחדיו עד שיתחברו יפה יפה (יבמות ה:). **הלכה למעשה.** להורות על המעשה (ע"ז עד.).

לעזי רש"י

קויל"א [קיביל"א]. קרסול.

נושק"א. סיכה, מכבנה.

פושל"א. רתמת-זנב.

חלדרוב"א. דבשת.

מוסף תוספות

א. ולהאי לישנא גנובי למה להו. ריטב"א. ב. ומר הלכה כמר. תוס' הרא"ש. ג. [פי'] לר' יהודה ור' יוסי, ודכוותה פרקינן בעלמא. ריטב"א. ד. למשוך. חי' הר"ן. ה. דליכא משוי מסתמא. ריטב"א. ובכלאי בהמה לא אסרינן אלא כשעושין מלאכה כדכתיב לא תחרוש בשור ובחמור יחדו. פסקי הרא"ש סימן ה'. ו. הוא לבדו. תוס' הרא"ש. ז. ואע"ג דבשבת מיירי ברישא קתני אגב גררא דינא דחבלים בחול. ריטב"א. ח. רב חסדא. פסקי הרא"ש סימן ה'. (עי' מהרש"א). ט. אגב שמנים. ריטב"א. י. שחל להיות בע"ש. ריטב"א. (עי' מהר"ס). יא. דהכא הא איכא משוי. ריטב"א. יב. ולהאי שינויא אסור לנהוג שור וחמור הקשורים זה בחבל. פסקי הרא"ש סימן ה'. ומ"מ בלא כריכה לא מיתסר אע"ג שנושאים החבלים דלא חשיבא יחדיו כשאין החבל שביניהם קשור בשניהם. ריטב"א.

רבינו חננאל

שית זונה. **כבולות,** מלשון כבלים כדכתיב ארץ כבול וגו'. ופירושה דמישתקעא כרעא בגוה כי כבלא שהיא עפרא וחול, וזו היא חומטון. **כבונות.** מכבנין עור הטלה מיום לידתו עד ח' ימים. וזהו צמר רך הנקרא מילא. **ר' יהודה אומר עזים יוצאות צרורות ליבש אבל לא לחלב.** כיון דאשתכח' ת"ק דברייתא כר' יהודה דמתניתין, ורב אמר הילכתא כוותייהו, הלכה כמותם. ואפילו ר' יהודה לא חלק אלא אמר כך הלכה, לצרור דדי הבהמה לצמקן כדי שתתעבר הבהמה מותר, אבל מי מפיס, כלומר מי המבחין בין קשירת דד ליבש, לקשירת דד לחלב. וקי"ל הילכתא כרב באיסורי, וכן הילכתא, ואע"פ שר' יוסי חולק. **לא יצא הגמל במטולטלת כו'.** תנא לא יצא הגמל במטוטלת (בחטרת) [התלויה בחוטרתו] שתיכנס בו הרוח, אבל יוצא בזנבו הקשורה בחטרתו שלא תיכנס בו הרוח. **לא עקוד ולא רגול.** אוקמה רב יהודה עקוד יד ורגל כעקידת יצחק בן אברהם, רגול שלא יכוף על זרועו ויקשור, ותניא כוותיה. ולא יקשור גמלים זה בזה וימשוך. ירושלמי שלא יהו אומרים פלוני יוצא לעשות מלאכתו בשבת. פי' חינגא, שוק, מלשון חג איד חגיגת גוים. **אבל מכניס חבלים לתוך ידו ובלבד שלא יכרוך.** אתינן למימר הא דתנן ובלבד שלא יכרוך משום דנראה כאילו מושך האדם עם הבהמה ומשום כלאים. והתנן בכלאים בסוף פרק ח' אדם מותר עם כולם לחרוש ולמשוך, אלא משום כלאים דחבלין חיישינן דלמא חבל אחד צמר ואחד פשתים וכיון

שיכרוך עובר משום כלאים. והתנן התוכף תכיפה אחת אינה חבור, הנה תכיפה שהיא כגון תפירה אחת אינה חיבור וכ"ש כריכה שאינה חיבור. ושנינן מתניתין לא יכרוך ויקשור שנמצאת כריכה (ותפירה) [וקשירה] כעין שתי תכיפות. אמר שמואל ובלבד שלא יהא אפסר יוצא מתחת ידו טפח. ואוקימנא הלכה למעשה שלא יהא אפסר מתחת ידו טפח, כלומר אינו מושך וראשו של אפסר שלא יהא יוצא לא יהא האפסר הניתן בראש הבהמה וראש האפסר ביד [האדם] המושך הבהמה, [וכן לא יהא האפסר] אותו דביני ביני יגביהנו שלא יהא קרוב לקרקע טפח. פי' מטוטלת, צביחה.